

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Martina KOZIAR VAŠÁKOVÁ
náměstek pro zdravotní péči

Praha 29. listopadu 2021

Č. j.: MZDR 43228/2021-1/VLP

MZDRX01IG0R4

Vážený pane 1. místopředsedo,

v návaznosti na Váš dopis ze dne 26. srpna 2021, v němž žádáte o vyjádření či komentář k dokumentu předloženému prof. Michlem, předsedou mezinárodního poradního orgánu Rady pro výzkum, vývoj a inovace, dotýkajícímu se Agentury pro zdravotnický výzkum ČR (dále jen „AZV ČR“), si Vám dovoluujeme zaslat následující vyjádření. Odpovědi a reakce na Vaše námítky a doporučení byly zformulovány ve spolupráci s odpovědnými zástupci AZV ČR.

AZV ČR je vytýkána skutečnost, že doba členství v odborných hodnotících panelech je příliš dlouhá, v důsledku čehož se otevírá možnost vzniku frakcí zájmových skupin. Dále je kritizován fakt, že členství v hodnotících panelech je založeno na principu „shora dolů“ namísto „zdola nahoru“ a dále že by členové panelů měli disponovat větší kvalifikací (minimální H-index >30). Poukazováno je též na nedostatečnou kvalitu externích recenzentů (dle sdělení řada z nich nedisponuje ani titulem Ph.D.), nepřiměřené odměny členů hodnotících panelů, časté střety zájmů (členové hodnotících panelů jsou zároveň žadateli o účelovou dotaci) a přílišnou byrokracii (např. předkládání zbytečného množství zpráv, příliš podrobná finanční kontrola, nemožnost měnit cíle výzkumu apod.). Negativně je rovněž viděna nemožnost prodloužení úspěšně ukončených projektů, neadekvátně dlouhé a podrobné se jeví být zadávací dokumentace vztahující se k jednotlivým vyhlášeným veřejným soutěžím.

K výše uvedenému hodnocení bychom rádi předně zdůraznili, že Ministerstvo zdravotnictví ČR je si coby poskytovatel účelové podpory na řešení programových projektů zdravotnického výzkumu vědomo své odpovědnosti za tuto oblast VaVal, jež vyplývá ze zákona č. 2/1969 Sb., zákon České národní rady o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů (Kompetenční zákon), a proto při ustavení AZV ČR, dohledu nad jeho fungováním a s tím se pojícím zajišťováním řádného vyhlásování a průběhu veřejných soutěží ve výzkumu a vývoji postupovalo a postupuje v souladu s platnou právní legislativou. Činnost AZV ČR probíhá na základě obdobných principů a v souladu se shodnými právními předpisy jako u dalších dvou agentur České republiky zajišťujících poskytování účelových dotací určených na realizaci projektů zdravotnického výzkumu, jimiž jsou Grantová agentura České republiky a Technologická agentura České republiky. Obdrženou kritiku zůstávající

v obecné rovině s absencí konkrétních dokladů považujeme tak v zásadě za neopodstatněnou a neadekvátní.

V reakci na výše uvedené výtky dále uvádíme, že funkční období členů Vědecké rady AZV ČR, předsedy a místopředsedy je pouze dvouleté s možností prodloužení o nejvýše dvě další po sobě následující funkční období. Takto nastavená délka funkčního období členů orgánů AZV ČR logicky koresponduje s délkou řešení jednotlivých projektů, kdy délka řešení projektů je většinou čtyřletá, s možností prodloužení, která je limitována dobou trvání Programu na podporu zdravotnického aplikovaného výzkumu na léta 2020 – 2026 (dále jen „Program“). Jednotliví členové orgánů AZV ČR by tak měli být schopni posoudit a hodnotit řešení daného projektu po celou dobu jeho trvání. Jde-li o kritiku nepřiměřených odměn členů hodnotících panelů, zdůrazňujeme, že nastavení odměn je odrazem vysoce kvalifikované, odborné a doložitelné hodnotitelské činnosti, za níž jsou poskytovány. V otázce min. H-index >30 je tento potenciální požadavek nutné hodnotit jako nereálný, v řadě oblastí nelze vzhledem k jejich specifickému zdravotnickému zaměření takto vysoce nastaveného H-indexu docílit. V otázce způsobu ustavení hodnotících orgánů AZV ČR a jejich konkrétního složení je potřeba uvést, že složení těchto orgánů je výsledkem nominací relevantních výzkumných organizací, institucí, vysokých škol a dalších, na něž se s žádostí o nominaci vlastních kandidátů do hodnotících orgánů Ministerstvo zdravotnictví pravidelně obrací.

Problematika střetu zájmů je ošetřena jednak prostřednictvím prohlášení o nepodjatosti, kdy členové Vědecké rady a odborných hodnotících panelů nesmí být při hodnocení projektů, dílčích a závěrečných zpráv ve vztahu k předmětu veřejné soutěže ve výzkumu, vývoji a inovacích nebo ve vztahu k uchazečům podjati, nesmí mít osobní zájem na rozhodnutí o poskytnutí podpory určitému projektu a s uchazeči je nesmí spojovat blízký osobní ani pracovní či jiný obdobný poměr; v případě, že tyto požadavky nejsou splněny, při projednávání takového návrhu, ke kterému by mohl být člen panelu podjatý, opustí jednací místnost, nebo se k tomuto návrhu nevyjadřuje a k takovému bodu nehlasuje, jednak se členové Vědecké rady AZV ČR a předseda panelu nemohou po dobu funkčního období ucházet o účelovou podporu v pozici navrhovatele/řešitele.

V reakci na kritiku nemožnosti prodloužení doby řešení či rozšíření projektu oponujeme tím, že dobu řešení projektu prodloužit lze, a to na základě dodatku ke smlouvě o poskytnutí účelové podpory na řešení projektu. V případě potřeby navázat na řešení dalším projektem, může řešitel požádat o podporu v další veřejné soutěži s tím, že při výběru projektů bude samozřejmě přihlédnuto k úspěšnosti předchozího projektu.

Jde-li o tvrzenou neadekvátně dlouhou zadávací dokumentaci, k tomuto uvádíme, že rozsah zadávací dokumentace odráží četné požadavky uchazečů vznášené prostřednictvím aplikace „help desk“, kdy poskytovatel vyšel takto uchazečům vstříc a zadávací dokumentaci podrobněji rozpracoval. Samotné podmínky pro podání návrhu projektu do veřejné soutěže jsou v zadávací dokumentaci uvedeny na necelých 50 stranách, druhou část zadávací dokumentace pak tvoří přílohy zahrnující např. vzory

čestných prohlášení pro prokázání způsobilosti uchazeče, vzor smlouvy o poskytnutí podpory, podmínky pro řešení projektů, proces hodnocení návrhů projektů apod.

K obdržným doporučením si dovoluujeme v rámci jednotlivých bodů uvést níže uvedené vypořádání:

1. Restrukturalizace AZV ČR

A. K návrhu zrušit odborné hodnotící panely a vytvořit jednotný vědecký výbor složený z 30-35 špičkových lékařů a vědců upozorňujeme, že panely AZV ČR jsou koncipovány, resp. jejich dělení koresponduje se zaměřením vládou schváleného Programu, jehož hlavní cíl i členění je plně v souladu s Prioritami VaVal, konkrétně s prioritou č. 5: Zdravá populace. Priorita č. 5 Zdravá populace je členěna na tři oblasti (1. Vznik a rozvoj chorob; 2. Nové diagnostické a terapeutické metody; 3. Epidemiologie a prevence nejzávažnějších chorob a další členění dle Programu).

K otázce navýšení H-indexu, resp. nereálnosti daného požadavku viz výše.

B. V otázce doporučení zkrátit funkční období členů hodnotících panelů AZV ČR na maximálně 5 až 6 let kontruujeme skutečností, že stávající funkční období členů vědecké rady, předsedy a místopředsedy je dvouleté s možností prodloužení o nejvýše dvě další po sobě následující funkční období, což znamená maximálně 6 let.

C. V reakci na požadavek spravedlivého a transparentního procesu kontroly poskytování účelových dotací, kdy členové hodnotících panelů AZV ČR a Vědecké rady AZV ČR, pakliže by se ocitli ve střetu zájmů, musí být vyloučeni z posuzování žádostí členů svých domovských institucí či žádostí žadatelů, s nimiž spolupracovali nebo publikovali v poslední 3 letech, případně v téže době působili coby jejich supervizoři/mentori, odkazujeme k výše vypořádané kritice střetu zájmu, přičemž pro doplnění uvádíme, že dodržování nastavených pravidel bránících nežádoucímu střetu zájmu je technicky zajišťováno také prostřednictvím aplikace ISVP, kterou AZV ČR využívá pro správu veřejných soutěží.

D. Doporučení v tomto bodě nekorresponduje s bodem A, kde je navrhováno zrušit odborné hodnotící panely. Můžeme však konstatovat, že pokud by panely čítající nyní cca 113 členů měly být nahrazeny vědeckým uskupením čítajícím pouze 30 – 35 odborníků, není pak reálné zajistit pokrytí všech medicínských odborností v rozsahu vyhlášeného Programu. Rovněž by to znamenalo velké pracovní zatížení těchto vybraných odborníků, protože jejich náplní není jen hodnocení návrhů projektů podaných do veřejné soutěže, ale i správa projektů podpořených, tj. průběžné a závěrečné hodnocení projektů, schvalování změn v projektech, účast na kontrolách na místě apod.

2. Přehodnocení kritérií financování a hodnocení

A. Ve věci doporučení zvýšit, při zachování stávající doby poskytování účelové podpory (4-5 let), financování projektu na částku min. 15 mil. Kč na 5 let, oponujeme faktem, že financování projektů je odvislé od výše finančních prostředků poskytovateli přidělených. Zavedení minimálního limitu by jednak uměle zvýšilo cenu projektů a vzhledem k omezené výši přidělované účelové podpory by pak zákonitě vedlo ke snížení % podpořených projektů (alokace méně než 20 %), což by pro vědeckou obec bylo ve vztahu k účasti ve veřejných soutěžích AZV ČR spíše demotivující.

B. Na doporučení, aby bylo povoleno jedné fyzické osobě čerpání dotace pouze na jeden projekt, odpovídáme odkazem na zadávací dokumentaci, v jejímž rámci je ošetřeno, že táž fyzická osoba může v dané veřejné soutěži vystupovat pouze u jednoho návrhu projektu jako navrhovatel a u jednoho návrhu projektu jako spolunavrhovatel.

C. K navrženému doporučení, aby od žadatelů o účelovou podporu nebylo vyžadováno uvedení přesného počtu publikací, které z projektu vzejdou, a časopisů, v nichž budou dané publikace následně publikovány, a dále k doporučení, aby byl zrušen požadavek na seznam dalších výstupů projektu (patenty atd.) uvádíme, že stávající nastavení požadavků je v souladu s vládou schváleným Programem, v němž je stanoveno:

„v návaznosti na stanovené cíle budou podporovány pouze ty projekty, které odůvodněně předpokládají dosažení alespoň jednoho hlavního a jednoho vedlejšího výsledku výzkumu a vývoje. Akceptovatelné je také dosažení alespoň dvou hlavních výsledků. Vyšší počet dosažených výsledků bude vyžadován u projektů požadujících účelovou podporu vyšší než 10 mil. Kč za celou dobu řešení (bližší podmínky budou popsány v zadávací dokumentaci veřejných soutěží).

Jednotlivé druhy výsledků jsou definovány v samostatné příloze č. 4 Metodiky hodnocení výzkumných organizací a programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací, schválené usnesením vlády dne 8. února 2017 č. 107, s názvem Definice druhů výsledků (schváleno usnesením vlády dne 29. listopadu 2017 č. 837).“

K tomuto doplňujeme, že poskytovatel podpory se předem ve svých programech zavazuje k tomu, že naplnění programu bude zajištěno skrze podpořené projekty a z nich vzešlé výsledky výzkumu (jedná se o kvantitativní indikátory naplnění programu, které jsou předmětem hodnocení programů). Proto máme za to, že již při samotném posuzování kvality návrhů projektů a rozhodování o jejich podpoře, je typ a počet předpokládaných výsledků jedním z vodítek pro správné rozhodnutí odborných poradních orgánů a také slouží následně pro závěrečné zhodnocení řešení projektů. Zdůrazňujeme však, že v rámci závěrečného hodnocení není dodržení přesně stejného počtu předpokládaných výsledků uvedených v návrhu projektu a po jeho skončení vyžadováno, pouze se k němu přihlíží a hodnotí se spíše kvalita dosažených výsledků.

D. V oblasti hodnocení návrhů projektů je doporučeno, aby byl po předběžném zhodnocení AZV ČR (zejména z hlediska způsobilosti žadatele) každý návrh projektu

přidělen dvěma členům odborného hodnotícího panelu s příslušnou odbornou způsobilostí, jejichž úkolem by bylo prověřit projekt, vědeckou kvalifikaci žadatele a určit dva externí oponenty. Na dané doporučení reagujeme odkazem na stávající proces hodnocení, jehož nastavení je s navrženým procesem hodnocení de facto v souladu.

E. Ve shodě s výše nastíněnou kritikou stávajícího systému nadměrné kontroly a nadměrného přezkoumávání běžících projektů je předkládán návrh na zjednodušení současného kontrolního mechanismu, a to ve snaze jednak snížit pracovní zátěž členů odborných hodnotících panelů, jednak projevit vědcům větší důvěru, že pro úspěšnou realizaci projektu udělají maximum. Odpovědí na tento návrh je prohlášení z naší strany, že aktuálně nastavený proces kontroly je v souladu se zákonem č. 130/2002 Sb., zákon o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje), ve znění pozdějších předpisů. Možnost nahradit každoroční dílčí zprávy jedním průběžným hodnocením v rámci celého řešení projektu může být dále diskutována, případně i změna cílů či předmětu projektu, která prozatím není povolena.

3. Povolit rozšíření stávajících projektů

Doporučeným návrhem je též umožnění prodloužení či rozšíření stávajících účelovou podporou financovaných projektů za předpokladu, že v předchozím období financování bylo dosaženo uspokojivého a transparentně zdokumentovaného pokroku (pokud nedojde k pokroku, měl by žadatel v dalším kole obdržet snížené finanční prostředky, případně neobdržet finanční prostředky vůbec), přičemž je argumentováno zejména složitostí lékařského a biologického výzkumu, kdy je nepravděpodobné, že odpověď na výzkumné otázky by byla poskytnuta v horizontu 4 až 5 let (z těchto důvodů je nezbytné, aby výzkum mohl bez přerušování kontinuálně pokračovat). K předmětnému doporučení na tomto místě uvádíme, že prodloužení či rozšíření běžících projektů je umožněno na základě podané žádosti o změnu, a to prostřednictvím uzavření dodatku ke smlouvě o poskytnutí účelové podpory na řešení projektu, tato možnost je omezena pouze dobou trvání Programu. V případě potřeby navázat na řešení dalším projektem, může řešitel požádat o podporu v další veřejné soutěži s tím, že při výběru projektů bude samozřejmě přihlédnuto k úspěšnosti předchozího projektu.

4. Přehodnotit kritéria způsobilosti

A. Doporučení dotýkající se zejména hodnocení návrhů projektů vybízí k upřednostňování projektů základního výzkumu na úkor aplikovaného zdravotnického výzkumu, je navrhováno, aby projekty zabývající se medicínsky relevantními jevy bylo možné řešit bez přesahu do klinické praxe. K danému doporučení uvádíme, že Ministerstvo zdravotnictví z pozice poskytovatele účelové podpory podporuje v souladu s Programem pouze aplikovaný zdravotnický výzkum (řešení návrhu projektu může obsahovat i nezbytné

činnosti základního výzkumu, pakliže na ně bezprostředně budou navazovat činnosti aplikovaného výzkumu a které budou zároveň tvořit převážnou část řešení projektu).

B. Doporučení, aby hlavním řešitelem projektu (a zároveň příjemcem účelové podpory) byl vědecký pracovník podílející se na výzkumu v převažující míře, vychází z kritizované skutečnosti, že hlavní řešitelé jsou v řadě případů reálně zapojeni do realizace projektu spíše v pozici vedlejšího účastníka projektu. K předmětnému doporučení odkazujeme k současné zadávací dokumentaci, v níž je stanoveno, že u hlavního výsledku je požadováno, aby řešitel byl uveden jako autor nebo člen autorského týmu.

K Vaším doporučením uvedeným pod body 5 a 6 (podněcování klinických pracovníků k výkonu vědecké činnosti a financování studentských stipendií) uvádíme, že tato doporučení jsou vhodná spíše pro zaměstnavatele výzkumných pracovníků nebo pro vzdělávací instituce. K doporučení v bodě 7 (spolupráce s TA ČR) uvádíme, že jsme otevření případné spolupráci s TA ČR.

Věříme, že výše uvedenými informacemi jsme Vám poskytli dostatečnou reakci a adekvátní odpovědi na Vaše námítky a doporučení.

Děkujeme za spolupráci.

S pozdravem

Vážený pan

PhDr. Pavel Baran, CSc.

1. místopředseda Rady pro výzkum, vývoj a inovace

Úřad vlády České republiky

nábřeží Edvarda Beneše 4

118 01 Praha 1 - Malá Strana